

Debatten om skjermbruk i skolen trenger et større perspektiv

Denne teksten ble publisert på <http://einarflydal.com> den 23.3.2025.

Den 14. mars hadde Klassekampen enda et oppslag om skjermbruk blant barn og unge: «Ber Kari sende Mark på gangen».

Hovedbudskapet var at selskapet Metas programvaretjenester (Instagram, Facebook, m.m.) ikke bør være åpent tilgjengelig i norske klasserom, og at utdanningsministeren burde gripe inn mot hvordan slike fristelser skaper dårligere læring, angst, og andre sosiale og psykiske problemer.

Dette er jeg selvsagt enig i. Men det perspektivet at programvaren er roten til ondet, er for snevert. Derfor sendte jeg journalisten et innlegg som hun fant «Interessant!» og sendte videre til Klassekampens debattredaksjon for vurdering. Og så ble det stille.

Derfor får du innlegget her, litt oppusset for anledningen og gjerne til gjenbruk.

Barn og ungdoms skjermbruk har en langt mer alvorlig side

Den debatten om skjermbruk i skolen som er blitt dominerende både i Norge og mange andre land, og som hos oss ikke minst er båret fram (på utmerket vis!) av Maja Lunde og av NRKs «Avlogga», baserer seg i hovedsak på psykologers, pedagogers og andre samfunnsviternes perspektiver. Debatten handler derfor først og fremst om det skadelige ved *tidsbruken*, og av *psykologiske og sosiale virkninger* som ulike plattformer har for *læring, selvfølelse og samhandling*. Funnene av skadevirkninger forankres innimellom biologisk i hvordan læring påvirker nevrologisk utvikling.

Det er selvsagt naturlig at disse yrkesgruppene – som jeg selv i utgangspunktet tilhører – tar for seg nettopp dette: Det er det sosiale, psykiske og pedagogiske vi kan noe om. Statistikkene forteller oss om nettopp dette: radikal vekst i angst, depresjoner og nedsatt læring siden rundt 2012, da smarttelefonene gjorde sitt inntog for alvor. Oppmerksomheten er derfor selvsagt på sin plass.

Men dette fokuset er for overfladisk. Det flytter oppmerksomheten bort fra en enda mer alvorlig side:

Det foreligger betydelig forskning som knytter selve det trådløse ved skjermene – altså radiobølgene – rent fysiologisk til slike skader på nervesystemets utvikling som vil føre til nett-opp angst, dårligere læring, dårligere hukommelse, osv. – kort sagt hele registeret av problemer som er på agendaen når skjermbruken settes under lupen.

Problemene har altså en mer alvorlig og direkte fysiologisk forankring: Selve den muliggjørende kjerneteknologien – trådløs, digital radio – skaper elektromagnetiske felt som forstyrrer den nevrologiske utviklingen. En rekke medisinere med ulike kompetanser har derfor lenge advart mot at selve det trådløse som barn eksponeres for, vil lede til nedsatte lærings- og funksjonsevner. Programvarens virkninger kommer på toppen av dette.

En fersk forklaring rundt de rent fysiologiske forklaringene fins nå i et intervju med den tyske nevrologen Keren Grafen. Hun trekker både på andres sentrale eksperimentelle studier, egen forskning og egen pasientbehandling. Og hun forteller at hun daglig møter foreldre som står hjelpeløse overfor sine barn som de ser ikke utvikler seg slik de normalt skal. Hun advarer så sterkt hun kan mot bruken av trådløse skjermer.

Intervjuet har jeg oversatt fra tysk til norsk ([bloggpost 14.03.2025](#)) og det kan leses og lastes ned fra min blogg, <http://einarflydal.com>.

Jeg har selv bak meg et arbeidsliv innen innføring av data i skolen (på alle sider av bordet) og innen forskning, undervisning og strategi i Telenor og ved NTNU. Ikke minst var jeg opptatt av IKT – informasjons- og kommunikasjonsteknologier på grunn av deres fantastiske miljøgevinst, men ble etter hvert også opptatt av teknologiens store økologiske fotavtrykk. Den mentale reisen som trengs for i tillegg å erkjenne de biologiske skadevirkningene er krevende. Men den er nødvendig, for nå spores skadene ikke bare på barns utvikling, men også på trær, fugler og insekter og på oss voksne.

Einar Flydal, 14.03.2025

PS. Bloggposten min der også intervjuet med nevrolog Keren Grafen kan leses på norsk, har svært raskt fått rekordmange lesere. Den når tydeligvis langt ut og forbi dem som allerede er opptatt av det rent fysiske problemet. Selve intervjuet er temmelig faglig, men det er slett ikke bare forståelig for medisinere. Du kan laste det ned her: https://einarflydal.com/?sdm_process_download=1&download_id=83828

Dersom du tror på Strålevernets påstander om at «så svak stråling ikke kan skade», så les Arthur Firstenbergs parademarsj gjennom forskningsresultatene, som du finner i hans rundbrev den 3. april 2022: «RADIOBØLGER ER SKADELIGE, PUNKTUM!», med undertittelen «STYRKENIVÅET ER IRRELEVANT». Det finner du på norsk i min bloggpost to dager senere: <https://einarflydal.com/2024/04/05/hvis-alt-tradlost-odelegger-helse-og-miljo-hva-gjor-vi-da/>